

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról, közte a gyártó közvetlen felelősségének bevezetésére vonatkozó elemzésről

COM(2007) 210 final

(2008/C 162/04)

2007. április 24-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról, közte a gyártó közvetlen felelősségének bevezetésére vonatkozó elemzésről

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2008. január 31-én elfogadta véleményét. (Előadó: Bryan CASSIDY.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. február 13–14-én tartott 442. plenáris ülésén (a február 13-i ülésnapon) 145 szavazattal 3 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

eladói garancia szabályozásával, például az irányelv 2. cikkében felsorolt megfelelőségi követelményekkel.

1.1 Az Európai Bizottság ellenőrzései jelentős eltéréseket mutattak ki az 1999/44/EK irányelvet átültető nemzeti jogszabályok között. Néhány eltérés az irányelvben meglévő joghézagoknak tudható be, mások pedig már az irányelv nem megfelelő átültetésének tekinthetők. Jelenleg nem világos, hogy milyen mértékben hatnak ezek az eltérések a belső piac rendes működésére és a fogyasztói bizalomra. Az EGSZB javasolja az Európai Bizottságnak, hogy sürgősen tanulmányozza a következményeket mind a belső piac, mind pedig a fogyasztói bizalom tekintetében ⁽¹⁾.

1.2 Fentiek miatt az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy hozzon kényszerítő intézkedéseket azokkal a tagállamokkal szemben, amelyek mindeddig nem hajtották végre pontosan az 1999/44/EK irányelvet.

1.3 A *fogyasztóvédelmi joganyaggal* foglalkozó zöld könyv számos átfogó jellegű problémára világít rá. A felülvizsgálat során az Európai Bizottság felsorol néhány, a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv végrehajtásával kapcsolatos kérdést, különösen a gyártó közvetlen felelősségével (DPL) összefüggésben.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv nem foglalkozik megfelelően a gyártói és az

1.5 Nincs egyértelmű bizonyíték arra, hogy az 1999/44/EK irányelv a DPL bevezetése érdekében különösen módosításra szorul. A Zöld könyv a fogyasztóvédelmi joganyag átvilágításáról ⁽²⁾ nyilvános konzultációt kezdeményezett erről és más olyan témákról, amelyeket az Európai Bizottság az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok (azaz a nyolc fogyasztóvédelmi irányelv ⁽³⁾) átvilágítása során azonosított. Az EGSZB ezért javasolja, hogy az Európai Bizottság fontolja meg, hogy szükség van-e a DPL egy, a zöld könyvet esetlegesen követő jogalkotással (pl. „horizontális” irányelvvel) történő bevezetésére. Ezt olyan

⁽²⁾ COM(2006) 744 final („a zöld könyv”).

⁽³⁾ A Tanács 1985. december 20-i 85/577/EGK irányelve üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről, HL L 372., 1985.12.31., 31. o.

A Tanács 1990. június 13-i 90/314/EGK irányelve a szervezett utazási formákról, HL L 158., 1990.6.23., 59. o.

A Tanács 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelve a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről, HL L 95., 1993.4.21., 29. o.

Az Európai Parlament és a Tanács 1994. október 26-i 94/47/EK irányelve az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről, HL L 280., 1994.10.29., 83. o.

Az Európai Parlament és a Tanács 1997. május 20-i 97/7/EK irányelve távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről, HL L 144., 1997.6.4., 19. o.

Az Európai Parlament és a Tanács 1998. február 16-i 98/6/EK irányelve a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről, HL L 80., 1998.3.18., 27. o.

Az Európai Parlament és a Tanács 1998. május 19-i 98/27/EK irányelve a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról, HL L 166., 1998.6.11., 51. o.

Az Európai Parlament és a Tanács 1997. május 25-i 1999/44/EK irányelve a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól, HL L 171., 1999.7.7., 12. o.

⁽¹⁾ A németországi Bielefeldi Egyetem elkészítette a különböző nemzeti szabályozások összehasonlító elemzését, amely kiterjed a 3. lábjegyzetben felsorolt nyolc irányelvből eredő esetleges kereskedelmi korlátokra és versenytorzulásokra is (a tanulmány elérhető a következő címen: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/acquis/comp_analysis_en.pdf).

szervezetek is támogatnák, mint az UGAL⁽⁴⁾ és a BEUC. Az EGSZB azonban az Eurocommerce kérésével összhangban kiemeli, hogy a kezdeményezés nem eredményezhet felesleges terheket az üzleti szektor számára.

1.6 Az EGSZB szerint hatástanulmányt kell készíteni, mielőtt az Európai Bizottság bevezet egy horizontális irányelvet.

1.6.1. Ez érvényes az irányelv hatályára is. Az EGSZB egyetért abban, hogy az irányelv hatályának további, olyan szerződéstípusokra is ki kellene terjednie, amelyek alapján a fogyasztó árut (pl. autóbérlés), vagy digitális tartalmat (pl. zene az internetről) kap. Ugyanez vonatkozik a fogyasztó személyes részvétele mellett lezajló nyilvános árverésen értékesített használt termékekre. A fogyasztóvédelmi joganyag felülvizsgálata vegyes megközelítésének keretében a horizontális jogi eszközöknek más szempontokat, például a leszállítás fogalmát, a kockázat átszállását, az áruk megfelelőségével kapcsolatos határidők fogalmát és hosszát, az ismétlődő hibákat, a bizonyítási kényszer rendszerét, sőt a hibás teljesítés egyes orvoslási lehetőségeit is tartalmaznia kellene. A fenti témák részleteinek megtárgyalására akkor kell sort keríteni, amikor az ilyen eszközre vonatkozó javaslatot konzultációra és nyilvános vitára bocsátják.

1.7 Az érdekelt felek és a tagállamok véleménye eltér arról, hogy milyen hatással van a DPL a fogyasztóvédelem mértékére és a belső piacra. A tagállamok többsége és számos érdekelt fél is úgy véli, hogy a DPL valószínűleg erősíti a fogyasztóvédelmet. Egyesek úgy vélik, hogy a gyártónak az eladónál több lehetősége van arra, hogy biztosítsa az áruk szerződésnek való megfelelőségét. Mások szerint a DPL nem fokozná a fogyasztóvédelmet, hanem inkább jogi bizonytalanságot okozna, és jelentős terheket róna a cégekre. Az EGSZB úgy véli, hogy ezeket a pontokat illetően több információra van szükség⁽⁵⁾.

2. Bevezetés

2.1 2007. április 24-én az Európai Bizottság elfogadta a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló 1999/44/EK irányelv (a „Fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv”) végrehajtásáról, közte a gyártónak az irányelv 12. cikkében előírt közvetlen felelősségének bevezetésére vonatkozó elemzésről szóló közleményt.

2.2 2007. február 8-án az Európai Bizottság elfogadta a fogyasztóvédelmi joganyag átvilágításáról szóló zöld könyvet. Az 1999/44/EK irányelv szerepel a zöld könyv 2. mellékletében felsorolt nyolc fogyasztóvédelmi irányelv között.

⁽⁴⁾ UGAL: Európai Független Kiskereskedők Egyesüléseinek Uniója (*Union des groupements de détaillants indépendants de l'Europe*).

⁽⁵⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

2.2.1 A zöld könyv 1. melléklete is felvet néhány kérdést a fogyasztási cikkek adásvételében alkalmazandó konkrét szabályokkal kapcsolatosan. A vélemény célja, hogy iránymutatást adjon az Európai Bizottságnak, válaszul a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól, közte a gyártó közvetlen felelősségének bevezetésére vonatkozó elemzésről szóló közleményére (COM(2007) 210 final). Az EGSZB a zöld könyvről szóló véleményét⁽⁶⁾ a 2007. július 11–12-i plenáris ülésén fogalmazta meg, és úgy határozott, hogy az említett témákról – konkrétan az Európai Bizottság által a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelvvel kapcsolatosan felvetett kérdésekről, amelyek az Európai Bizottságnak a fogyasztók szerződéses jogairól szóló keretirányelvre vonatkozó javaslatában kerülnek majd kifejtésre – akkor nem dolgoz ki véleményt.

2.2.2 Az Európai Bizottság a zöld könyvben számos átfogó kérdést bocsát nyilvános konzultációra. Ezek között szerepelnek a Bizottság által a fogyasztóvédelmi joganyag átvilágítása során azonosított – köztük az 1999/44/EK irányelvből eredő – szabályozási hiányosságokkal és joghézagokkal kapcsolatos problémák.

2.3 Az irányelvet⁽⁷⁾ minden tagállam átültette nemzeti joganyagába. A közlemény célja annak megvizsgálása, hogy a tagállamok hogyan tették azt meg. A közlemény a **fogyasztóvédelmi joganyag átvilágítási** folyamatának részét képezi, amely a szabályozási környezet egyszerűsítése jegyében összhangban van a jobb jogalkotásnak az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az EGSZB által megfogalmazott célkitűzésével.

2.4 Az irányelv célja a fogyasztási cikkek adásvételi szerződését szabályozó törvényeknek a jogi garanciával (jótállással) és kisebb mértékben a kereskedelmi garanciával kapcsolatos részeinek összehangolása.

2.5 Az irányelvet 2002. január 1-jéig minden tagállamnak át kellett ültetnie nemzeti joganyagába, és lehetőségük nyílt a fogyasztóknak kedvező szigorúbb intézkedések bevezetésére is.

2.6 Az Európai Bizottság felhívja a figyelmet a néhány tagállamnál az irányelv végrehajtásával kapcsolatosan tapasztalható hiányosságokra.

3. Az európai bizottsági közlemény összefoglalása

3.1 A közlemény témája a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv”) végrehajtása a tagállamokban, és megvizsgálja a gyártó – az irányelv 12. cikkében előírt – közvetlen felelősségének közösségi szintű bevezetését.

⁽⁶⁾ CESE 984/2007, előadó: Richard Adams, HL C 256., 2007.10.27.

⁽⁷⁾ HL L 171., 1999.7.7., 12. o.

3.2 A bizottsági közlemény rávilágít azokra a nehézségekre, amelyekkel egyes tagállamok a végrehajtás során szembesülnek. Többek között gondok adódnak abból, hogy a „fogyasztó” és az „eladó” fogalmát más közösségi jogi aktusok másképpen határozzák meg.

3.3 Hasonlóképpen, az irányelv hatályát a „fogyasztási cikk” 1. cikk (2) bekezdésének b) pontjában található definíciója határozza meg. A definíciót a tagállamok különbözőképpen ültették át a nemzeti jogba. Van, ahol az idevonatkozó törvények az ingatlanok értékesítésére is alkalmazandóak.

3.4 Egyes tagállamokban a jogszabály nem vonatkozik a „használt cikkekre, amelyeket olyan nyilvános árverésen értékesítettek, amelyen a fogyasztónak lehetősége van személyesen is részt venni”. Néhányan kihasználták ezt a lehetőséget, mások pedig úgy döntöttek, hogy korlátozzák az eladó ilyen termékekkel kapcsolatos felelősségét.

3.5 Minden tagállam bevezetett az irányelv által támasztott követelmények átültetését célzó nemzeti jogszabályokat. A 12. cikk előírja, hogy az Európai Bizottság (meghatározott időn belül) jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács számára az irányelvnek a tagállamokban történő alkalmazásáról, amelyben megvizsgálja többek között, hogy indokolt-e bevezetni a gyártó közvetlen felelősségét, és szükség esetén a jelentéshez javaslatokat mellékel. Ezzel a közleménnyel teljesül ez a kötelezettség.

3.6 A közlemény I. része jelentést ad a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló irányelv végrehajtásáról a tagállamokban, a II. rész pedig a gyártó közvetlen felelősségének az EU joganyagába történő bevezetését vizsgálja meg.

3.7 Az irányelv átültetése számos problémát vetett fel. Ezek közül néhány az irányelv szabályozási hézagainak következménye, ám a többit már most is az irányelv helytelen átültetésének lehet betudni. Az Európai Bizottság által végrehajtott ellenőrzések során a minimumzáradék alkalmazására és az irányelvben biztosított többféle szabályozási lehetőségre visszavezethető jelentős eltérésekre derült fény a nemzeti törvények között. Ugyanakkor jelenleg nem ismert, hogy ezek az eltérések milyen mértékben hatnak ki a belső piac működésére és a fogyasztói bizalomra.

3.7.1 A zöld könyv nyilvános konzultációra bocsátott számos, az Európai Bizottság által a fogyasztói joganyag átvilágítása közben azonosított szabályozási hiányosságokkal és joghézagokkal kapcsolatos átfogó kérdést, köztük az irányelv alkalmazásához kapcsolódókat. A fenti okok miatt az Európai Bizottság úgy döntött, hogy ezen a ponton nem nyújt be javaslatot az irányelvvel kapcsolatosan.

3.7.2 Ami a DPL kérdését illeti, az Európai Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy nincs megfelelő bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az uniós szabályok hiánya kedvezőtlenül hatna a fogyasztói bizalomra a belső piacon. Ez a kérdés a zöld könyv összefüggésében további megfontolások tárgyát képezi.

3.8 A fogyasztóvédelmi joganyagok átvilágításáról készült zöld könyvről szóló véleményében⁽⁸⁾ az EGSZB arra a következtetésre jut, hogy kétségei vannak azt illetően, hogy a javasolt megközelítés Európa-szerte magas és egységes szintű fogyasztóvédelmet eredményez-e. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos, felülvizsgált közösségi vívmányok tényleges, demokratikus legitimizálására, valamint egyértelmű jogi és fogalmi alapra van szükség. Az EGSZB felhívja a figyelmet a gyengén szabályozott digitális környezetre. Valamennyi, e területen harmonizált szabályozásra vonatkozó javaslatához megfelelő hatásvizsgálatot kell végezni, és a meglévő jogszabályok egyszerűsítésére és egyértelművé tételére kell törekedni. Hangsúlyozni kell, hogy kiemelt fontossággal bírnak a megfelelőbb végrehajtási intézkedések, valamint a helyzet orvoslását célzó világos és egyszerű eljárások megerősítése vagy bevezetése. A tagállamokban fellelhető legjobb és legmagasabb fokú védelmet biztosító fogyasztóvédelmet kell elfogadni a fogyasztóvédelmi jogszabályok uniós szintű harmonizációjának vezérelveként.

4. Az átültetéssel kapcsolatos problémák

4.1 Az Európai Bizottság ellenőrzései jelentős eltéréseket mutattak az 1999/44/EK irányelvet átültető nemzeti jogszabályok között. Néhány különbség az irányelvben meglévő joghézagoknak tudható be, mások pedig már az irányelv nem megfelelő átültetésének tekinthetők. Jelenleg nem világos, hogy milyen mértékben hatnak ezek az eltérések a belső piac rendes működésére és a fogyasztói bizalomra. Az EGSZB javasolja az Európai Bizottságnak, hogy sürgősen tanulmányozza a következményeket mind a belső piac, mind pedig a fogyasztói bizalom tekintetében, és hozzon kényszerítő intézkedéseket a nem teljesítő tagállamokkal szemben⁽⁹⁾.

5. A gyártó közvetlen felelőssége (DPL)

5.1 Egyes tagállamok bevezették a gyártó közvetlen felelősségének különböző formáit. Jelentős eltérések a feltételek és a módszerek terén tapasztalhatóak. Az 1999-es irányelv értelmében az Európai Bizottságnak meg kell vizsgálnia a gyártó közvetlen felelősségének bevezetését, és szükség esetén javaslatot kell benyújtania. Az Európai Bizottság kérdőívére válaszoló 17 tagállam közül 7 vezette be a DPL különböző formáit, bár a gyártókkal szembeni közvetlen igények feltételei jelentős mértékben eltérnek egymástól. Néhány tagállam és érdekelt fél erőteljesen tiltakozik az elképzelés ellen is; utóbbiak között van, aki szerint túl korai felmérni annak hatásait az 1999/44/EK irányelv önmagában való módosításának szükségességére⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ CESE 984/2007, HL C 256., 2007.10.27.

⁽⁹⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

5.2 Az érdekelt felek és a tagállamok véleménye eltér arról, hogy milyen hatásai vannak a DPL-nek a fogyasztóvédelem mértékére és a belső piacra. A tagállamok többsége és számos érdekelt fél is úgy véli, hogy a DPL valószínűleg erősíti a fogyasztóvédelmet. Ugyanakkor a DPL tárgyában eltér a tagállamok véleménye: egyesek úgy vélik, hogy a gyártónak az eladónál több lehetősége van arra, hogy biztosítsa az áruk szerződésnek való megfelelőségét. Mások szerint a DPL nem fokozná a fogyasztóvédelmet, hanem inkább jogbizonytalansághoz vezetne. Az EGSZB úgy véli, hogy ezeket a pontokat illetően több információra van szükség.

5.3 Néhány érdekelt és tagállam úgy véli, hogy a DPL jelentős terhet jelentene a vállalkozásokra nézve, mivel a gyártóknak ki kellene dolgozniuk a panaszok kezelésének rendszereit, és meg kellene teremteniük a felelősség vállalásának pénzügyi feltételeit is. Nincs azonban tökéletes egyetértés: más tagállamok és érdekelt felek álláspontja különböző.

5.4 Az értékesítők közvetlen felelősségével kapcsolatos eltérő rendszerek léte a belső piac szempontjából problémát okozhat. Az Európai Bizottság azonban a jelenlegi szakaszban még nem tudott végérvényes következtetéseket levonni. Nincs kellő bizonyíték arra nézve, hogy a DPL-re vonatkozó európai uniós

szabályok hiánya negatív hatással van-e a belső piacon a fogyasztói bizalomra.

5.5 A DPL minden tagállamban való kötelezővé tételének kérdése közel sem egyértelmű. A DPL kibővítené a felelősök körét: nem minden esetben lehetne az eladón számon kérni a termék hibáját. A felelősség a kérdéses termék vagy szolgáltatás függvénye lenne. A nagy értékű termékek (például személygépkocsik) külföldről való vásárlása esetén a gyártó közvetlenül érintett. Az európai közösségi jogszabályoknak köszönhetően azonban az autókat értékesítő ügynököknek vagy forgalmazóknak attól függetlenül vállalniuk kell a gyártói garanciát, hogy honnan származik a jármű. A borok és szeszes italok határokon átnyúló vásárlása esetén – amely az egységes piac egyre jelentősebb részét képviseli – nehézkes a jogérvényesítés az eladóval vagy „gyártóval” szemben, hacsak a vásárló nem látogat gyakran abba a tagállamba, ahonnan a terméket beszerezte. Az általában vett fogyasztói termékek szempontjából a DPL bevezetése hozzájárulhat majd a fogyasztóvédelemhez és a fogyasztók egységes piacba vetett bizalmának növeléséhez.

5.6 A DPL kérdését sokkal alaposabban kell tanulmányozni, és részletes hatásvizsgálatot kell végezni.

Kelt Brüsszelben, 2008. február 13-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS
